

KRÓNIKA

Bori Imre

»A BÉKE VÉDELMÉRE« — JUGOSZLÁVIA NEMZETI BEKEVÉDELMI BIZOTTSÁGÁNAK FOLYÓIRATA

Jugoszlávia Nemzeti Békevédelmi Bizottságának folyóirata Beográdban jelenik meg, Csedomir Minderovics szerkesztésében, mégpedig angol és francia nyelven. A folyóiratnak eddig négy száma jelent meg.

Az első számban leközölték Joszip Vidmárnak, a Szlovén Népszkupstina elnökének beszédét a világ békehíveinek Párisban megtartott kongresszusán; Jugoszlávia Nemzeti Békevédelmi Bizottságának üdvözlőtáviratát a világ békehíveinek Párisban megtartott kongresszusához, valamint több más cikket és írást, amelyek mind a jugoszláv békebizottságnak a béke érdekében kifejtett tevékenységéről tanúskodnak. A folyóirat második számában leközölték Milovan Gyilasznak, a JKP KV Politikai Bizottsága tagjának beszédét az Egyesült Nemzetek közgyűlésének politikai bizottságában; azután Csedomir Minderovicsnak, »A Tájékoztató Iroda ügynöksége a békehívek kongresszusán« című cikkét; Jugoszlávia Nemzeti Békevédelmi Bizottságának levelét a békehívek kongresszusának bizottságához, a világbizottságnak azzal a határozattal kapcsolatban, amellyel megakadályozták, hogy a jugoszláv képviselők résztvegyenek a világbizottság Rómában megtartott összejövetelén.

A napokban megjelent a folyóirat január—februári kettős száma. Ebben a számban leközölték Alekszandar Belicsnek, a Szerb Akadémia elnökének cikkét, Dimitrije Tucovicsnak, a Második Internacionálé Kopenhágában megtartott kongresszusán elmon-

dott beszédét, azután Ottó Bihalyi Merin, Gyorgye Boskoviccs cikkei, stb. Ez a kettős szám szép kivitelben jelent meg és számos rajz- és képmeléklet teszi érdekesebbé.

Jugoszlávia Nemzeti Békevédelmi Bizottságának kiadásában nemsokára megjelenik egy füzet, amely számos dokumentumot, cikket és más anyagot tartalmaz népeinknek a békéért vívott harcáról.

BEGRÁDBAN MEGNYÍLT »AZ ÚJ FRANCIA MŰVÉSZET« KIÁLLÍTÁSA

Beográdban március 18-án megnyílt a Képzőművészeti Múzeum gyűjteményét képező anyagból »Az új francia művészet« kiállítása, amelyen 44 olajfestményt, 13 pasztellrajzot, 11 guochet és akvarellt, 47 rajzot és 5 szobrot állítottak ki. Ezek a művek Arpigni, Bonard, Boudin, Valadone, Villard, Vlamink, Van Gogh, Goguin, Degas, Delacroix, Derin, Duffy, Dufesnoy, Dunois de Segonsac, Dobinier, Dommier, Jonquin, Carrier, Carpeaux, Coppo, Lapadre, Maillol, Matisse, Modigliani, Monnet, Picasso, Pissaro, Redon, Renoir, Rodin, Rouhaux, Cézane, Sisley, Toulouse-Lautreque, Fontin-Lotoure, Frieze és Chagolle neves francia művészek alkotásai.

»A képzőművészeti Múzeum — írja Velyko Petrovics, a Képzőművészeti Múzeum igazgatója, a kiállítás katalógusának előszavában, — kiállítva gyűjteményéből az újabb francia művészek alkotásait, véleménye szerint, két jó dolgot akart elérni. Először is, ki akart használni egy ritka alkalmat, azt a körülményt, hogy itt Beográdban nemsokára megrendezik a XIX. század két reprezentatív francia festőművészenek kiállítását. A

kiállítás anyagát közvetlenül Párisból kapjuk s a kiállításra kerülő képek, amelyeknek legnagyobb részét a francia állami múzeumokból és képtárakból válogatták össze, a két francia művész legjobb alkotásai. Kétségtelen, hogy e két kiállítás megrendezése szempontjából nagy jelentőségű az a tény, hogy Párisban most végzik az előkészületeket a jugoszláv népek középkori művészetét szemléltető kiállítás megnyitására, amely kiállítás mindkét ország számára felmérhetetlen jelentőséggel bír. Másodszor, ennek a kiállításnak további jelentősége, — amelyet megrendezésekor szem előtt tartottunk — abban van, hogy ez a kiállítás alkalmat ad népünknek, a munkásoknak, a népi értelmiségieknek és az ifjúságnak, főleg pedig azoknak, akik hivatásukká választották a művészetekkel való foglalkozást: az íróknak, tudósoknak, újságíróknak, hogy számos művészi élvezetet nyújtó alkotást lássanak és igazi útmutatást nyerjenek kulturális és művészi tájékozódásuk s szakmai tudásuk további tökéletesítése szempontjából.

ELIN PELIN HALÁLA

A múlt év végén halt meg Szófiában Ivánov Dimitár, írói nevén Elin Pelin, aki Botev és Vázov után kétségtelenül a letehetségesebb és legnépszerűbb írók egyike. Írói munkássága több mint fél évszázadra tekint vissza. Első elbeszélésej már 1894-ben megjelentek. Ezekkel a munkáival már magára vonta mind a belföld, mind a külföld figyelmét.

Szerbiában jelentek meg műveinek első fordításai. Ez érthető is, ha a nyelvi hasonlóságon kívül, amely a bolgár és a szerb nyelv között fennáll, — figyelembe vesszük a bolgár és a szerb paraszt akkorj hasonló életkörülményeit is. A paraszti élet ábrázolása Elin Pelin munkásságának jelentős részét képezi. Legjobb elbeszéléseit, amelyek tulajdonképpen kisregénynek is beillenek, — mint például a »Föld«, — már a háború előtt lefordították, sok elbeszélést pedig a folyóiratok és a gyűjtemények közölték. Gyermekeknek szánt írásai jórészt is lefordították szerbre. Ílymódon természetes, hogy nálunk is népszerűsége tett szert az író.

Elin Pelin 1878-ban született a Szófia-környéki Bájlovban. Anyagi nehézségek miatt otthagyja a szófiái

gimnázium ötödik osztályát, hazatér szülőfalujába és néptanítóskodik. Azonban tudományszomja egy év leforgása után visszacsalsa Szófiába, s itt előbb az Egyetemi- majd a Nemzeti Könyvtár tisztviselője lesz. Életpályája további során hosszú esztendőket tölt el az Iván Vázov-ról elnevezett Múzeum igazgatói állásában.

A század elején jelent meg első elbeszélés-gyűjteménye, az »Elbeszélések« (1905), azután a »Cigaretám hamuja« — humoreszkek; a »Mesék« (1911); »En, te, ő«, — humoreszkek, és a »Fekete rózsák« — prózai vers (1928), majd több kisebb kötete. Ezek gyermekek és ifjak részére írt elbeszéléseket és verseket tartalmaznak.

Elin Pelin, amint azt ő maga elmondja — véletlenül lépett az írói pályára. Miután nem képezte magát a számára sokkal közelfekvőbb festészetben, — akkor határozta el magát, hogy írni fog. Így hát szóval festette meg kedvenc motívumait, a falut és a parasztembert, s mindez a legelénkebb, a legfeledhetlenebb színekkel és árnyalatokkal.

A bolgár irodalomnak u. n. népies korszakából nőtt ki. Az írók közül Vlájkov hatott rá, aki viszont az orosz népies realisták művein nevelődött. Ezt a realizmust humánus törekvések jellemezték. Célja a figyelem és az együttérzés felébresztése az elnyomottak, az elfeledettek iránt. Ez a realizmus azonban nem vette fel a falu átalakításának kérdését. Elin Pelin elsőnek látta meg a falu életében a szépséget is a szomorúság mellett, a jósgót a gonoszság mellett. Műveit mesteri formába foglalja. Kevés szóval kisemberekről és kis történeésekről nagy dolgokat mond el. Felróhatjuk neki azt, hogy inkább leírója volt a bolgár falu nyomorúságos életének, nem igazi realista, aki felszínre hozza a falu problémáit.

Őt, a falu szülöttét és gyermekét, csak személyes élmény, személyes tapasztalat készítteti írásra. Írásművésze éppoly egyszerű hangú, kezesetlen, meleg és közvetlen, mint amilyen az író személyes vonzódása az emberekhez.

MEGHALT HEINRICH MANN

Késő öregségében meghalt Heinrich Mann, az ismert haladó német író. 1871-ben Lübeckben született. Az irodalmi életben a század elején regé-

nyeivel jelentkezett, amelyekben igen élesen bírálja a burzsoázia életmódját Németországban. Regényei a »Schlafraffland« (Meseországban) »Professor Unrat«, »Asi hercegnő regényei«, »Fajok között«, »Kisváros«, novellái; a »Furulyák és török«, »Színész nő«, »Viharos hajnalok«, »Szív« és számos más műve az egész világon ismertek és számos nyelvre lefordították azokat. Heinrich Mann műveinek java-részét lefordították magyarra is. A háború előtt szerb nyelvre lefordították »Alattvaló« című regényét, hábo-rú után pedig novélláskötete jelent meg szerbül. A nacionalisták uralom-ra jutásakor Németországból Fran-ciaországba menekült, amikor pedig a fasiszta csapatok benyomultak Fran-ciaországba, Amerikába ment. A háború idején megírta utolsó művét, »Megfigyelések egy korszakról« (Ein Zeitalter wird besichtigt), amelyben az eltelt évtizedekről ír és megegy-szer bizonyítékot ad haladó állás-pontjáról és életszemléletéről.

KASTELAU SPANYOL ÍRÓ ÉS KARRIKATURISTA HALÁLA

Buenos Airesben meghalt Kastelau, neves spanyol író és karrikaturista. A spanyol polgárháború idején karri-katuráiban élesen bírálta Franco ter-rorját. Háborús rajzgyűjteményét egyes kritikusok Goya hasonló tárgyú alkotásával vetették össze.

AMERIKA AMATŐR FESTŐI

Newyorkban nemrégén megnyílt az amerikai amatőr festők nemzeti kiállít-ása, amely az első ilyenmű kiállítás az Egyesült Államokban. A legkülön-bözőbb foglalkozású amatőrök állítják ki alkotásaikat s a kiállított festmé-nyek száma megközelíti a kétezret. Megállapítást nyert, hogy a kiállított művek motívumokban gazdagok, üdék, kifejező erejűek és, hogy az amatőr művészek nem hajlamosak arra, hogy az expresszionizmus esz-közeivel eltorzítsák a valóságot és él-jenek az úgynevezett elvont művészet fogásaival.